

Uygarlıkların doğuşuna yön veren maden: “Altın”

IMMAT Kongresi madencilığe tarihsel bir akış açısı sundu

MINEX Fuarı ile eş zamanlı olarak fuarizmir’de düzenlenen IMMAT Kongresi, birbirinden değerli konu ve konuklarıyla Türkiye’deki madencilik sektörüne ışık tutmaya devam ediyor.

Kongrenin ilk gününe, “Anadolu, Medeniyet ve Madencilik” isimli söyleşinin konuğu olan ünlü tarihçi ve yazar Prof. Dr. İlber Ortaylı damga vurdu. Türkiye’nin ‘İlber Hoca’sı, altın madeninin medeniyetlerin doğuşundan başlayıp günümüze kadar uzanan yolculuğunu kongre ve fuar katılımcıları için anlattı.

IMMAT Kongresi, MINEX - 9. Madencilik, Doğal Kaynaklar ve Teknolojileri Fuarı ile eş zamanlı olarak bu yıl 8’inci kez düzenleniyor. Kongrenin Minex Fuarı ile düzenlenmesi, madencilik potansiyeli oldukça yüksek olan Türkiye’nin maden teknolojileri alanındaki bilgi birikimini artırarak iç pazarda makine üretimini destekliyor. 8. IMMAT Kongresi, ilk gününde gerçekleştirilen “Anadolu, Medeniyet ve Madencilik” isimli söyleşide ünlü tarihçi ve yazar Prof. Dr. İlber Ortaylı’nın eşsiz bilgi birikimi maden, teknoloji ve onun getirdiği uygarlık sorunlarıyla değerlendirildi. Fuar ziyaretçilerinin ilgiyle takip ettiği yaratıcı söyleşiyi, ünlü sunucu ve Jeoloji Mühendisi Metin Uca ile Kongre Başkanı Prof. Dr. Halil Köse modere etti.

Medeniyetlerin kaderi, altın madeni ile belirlendi

Maden sektörüne tarihsel bir bakış açısı sunan Prof. Dr. İlber Ortaylı, bulunduğu andan itibaren değerli kabul edilen altın madeninin Mısır, Mezopotamya ve Roma’dan başlayıp Amerika’nın keşfi ile beraber Avrupa’ya yayılan ve günümüze uzanan benzersiz serüvenini anlattı. Dünya üzerindeki altın madeninin uygarlıklardaki etkilerine ışık tutan Prof. Dr. İlber Ortaylı, tarih bilgisinin maden sektörü için önemli olduğunu belirtti. Tek bir madenin, dünya üzerindeki bütün uygarlıkların oluşumuna yön verdiğine dikkat çeken Prof. Dr. Ortaylı, tarih-madencilik ilişkisi için şunları söyledi:

Madenin cevhere dönüşmesi, bütüncül ve bir arada çalışma gerektirir

“Tarihçiyim ama coğrafyayı çok seven biriyim. Yerin altı kadar üstünü de bilmenizi tavsiye ediyorum. Jeoloji ve arkeoloji çok yakın dallar. Madenlerin medeniyetler üzerindeki etkilerini açığa çıkarmak gerekiyor. Onlara da can verecek insanlar, tarihçiler olur. Açığa çıkardıkları bilgileri, coğrafya ve yer bilimciler ile paylaşırlar. Madencilığe bütüncül bir meslek grubu olarak bakmak gerekir. Disiplinler arası kardeşlik örgütüdür madencilik. Esas cevheri oradadır. Mısır çok bereketli bir topraktır ve firavunlar mumyalanırken bile altın kullanırlar. Fakat aynı zamanda çok iyi geometri bilgileri vardır. Yerin çekilmesi, gerilmesi, hacmi bunu çok iyi hesapladıkları için bereketlidir. Oralardan çok mal çıktığı için gerçek anlamda Roma Devleti Mısır’da başlamıştır. Altının yayılması ise, dünyada gerçek anlamda geniş bir ticaret ağı kuran İranlılar ve Romalılar tarafından gerçekleştirilmiştir. İşte bu yüzden madencilik sektörü yalnızca jeolojik ve ticari açıdan değerlendirilemez. Madenin cevhere dönüşmesi için, geometriden tarihe uzanan pek çok disiplinin bir araya getirilmesi gerekir”.

“Kendi disiplininde sınırlı kalmamak önemli bir adım”

Söyleşinin moderatörlüğünü yürütmekten büyük keyif aldığını belirten Metin Uca, “Türkiye’de öncü teknoloji uygulaması ve yeraltı kaynaklarının değerlendirilmesi açısından çok önemlidir maden mühendisliği. Bugün gördüğüm kadarıyla da ekonominin içerisinde yadsınamayacak bir güç. Madenin çıkarılması kadar yurt dışında değerlendirilmesi de çok önemli. Yani cevher olarak satılması değil, işlenmiş olarak satılması ve elde edilecek katma değerden söz ediyoruz. Kardeş disiplinler arasında çok önemli bir toplantı oldu. Bir jeoloji mühendisi olarak ikinci kez katılıyorum. Konuyu sadece çevre sorunlarıyla değil teknoloji ve geleceği ilgili de değerlendirdik. Bu açılardan baktığımda çok olumlu geçti. Her konuda herkesin kafa yorması gerektiğini düşünüyorum. Kendi disiplini ile sınırlı kalmamak çok önemli bir adım. Bu tarz organizasyonlar ufukumuzu açarak yenilikçi düşünmemize yardımcı oluyor” şeklinde konuştu.

“Katma değeri yüksek, inovatif ürünler üretmeliyiz”

Türkiye’deki madencilik sektörüne yönelik bilgiler veren Kongre Başkanı Prof. Dr. Halil Köse ise şunları söyledi:

“Türkiye’de geçtiğimiz yıl 42 ton altın üretilmiş. Ekonomiye 2.4 milyarlık bir katkı sağlanmış. İthal ettiğimiz altın değeri 29 milyar dolar. Alıyoruz, işliyoruz, satıyoruz. Dünya’da 90 çeşit maden üretiliyor. Türkiye’de 60 çeşit üretiliyor. Milli hasılamız aşağı yukarı 800 milyar dolar. Milli hasılaya yüzde 1.17 yani 8 milyar dolarlık madencilik katkısı var. Aslında bu 8 milyar dolardan fazla. Biz dezavantajlı konuma düşüyoruz. Nedeni de; cam satıyorsun ham maddesi maden gözükmüyor, seramik satıyorsun gözükmüyor, metal satıyorsun gözükmüyor. Böyle düşününce aslında milli gelire katkımız daha fazla oluyor. Geçtiğimiz yıl 170 milyar dolar ihracat yapmışız. İthalatımız 219 milyar dolar. Yılda 50 milyar dolara yakın açık veriyoruz. Bu açığın nedeni ucuz malzeme satıp, pahalı almamız. Katma değeri yüksek, inovatif ve teknolojiye dayalı ürünler üretip satmamız gerekiyor.

“AR-GE payını arttırmalıyız”

Türkiye’de AR-GE’ye ayrılan pay milli gelirin yüzde biri. Bu da 8 milyar dolara denk geliyor. Bu, diğer ülkelerde daha fazla... Güney Kore’de yüzde dört... Size bir örnek vermek istiyorum. Samsung’un geçtiğimiz yıl satış değeri 275 milyar dolar. Bizim ihracatımız 170 milyar dolar. Çünkü AR-GE’ye pay ayırıyorlar. Bilgi üreten şirketler, ülkeler para kazanıyorlar. Hedefimiz AR-GE payını arttırıp daha uç ve inovatif ürünler üretmek”.